

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Constans Defensio, Ex S. Scriptvra, Et Vera Catholica
Doctrina, Atqve Observatione Vniuersalis Christianæ
Ecclesiæ Deliberationis de Christiana Reformatione**

Bucer, Martin

Genevae, 1613

Vtrum verba quæ in vulgatis missis vsurpantur, mysterio S. Cœnæ rectè
ac propriè quadrent. 103

urn:nbn:de:hbz:466:1-34315

Verum enim est, quod si quis super infantem verò vel adultum non baptizaret, is mandato Domini nec satisfaceret, nec baptizare diceretur. Quamobrem id verò? Dominus dixit, *Baptizate eos in nomine Patris, &c.* Quod sanè faciendum est, siue fiat his verbis, *Ego te baptizo, &c.* vt nostra forma habet: siue, Baptizetur seruus Christi, quam formam baptizandi Græci in vsu habent. Omnino hominem baptizari oportet, idque in nomine Patris, &c. modò id exequendum sit, quod Dominus in his verbis præcepit.

Ad eundem modum in S. Cœna mandauit Dominus id ipsum facere, quod fecit ipse. Panem igitur & calicem ibi habere oportet, ea præsentibus discipulis Christi distribuere, simulque verba eius pronuciare, Hoc est corpus meum, &c. Hic est sanguis meus, &c. Quæ verba si quis historica tantum ratione recensere vellet, & non etiam homines ibi habere præsentés, ad quos ea pronuciaret, quibúsque sacramenta distribueret, quemadmodum Aduersarij faciunt, is certè sacramenta non conficeret: mandato enim Domini non satisfaceret: qui idem facere iussit, quod fecit ipse. Iam verò non simpliciter panem in corpus suum & calicem in sanguinem suum consecrauit, sed sanctificauit ea discipulis, manducandaque & bibenda dedit. Quamobrem quicumque discipulos Christi præsentés non habent, vel eis sacramenta non distribuunt, qui abusus est Aduersariorum, his recitatio verborum Consecrationis in S. Cœna perinde est, ac si quis neminem haberet baptizandum, verba autem Domini de baptismo interim solummodo recitaret. Sic vides, Christiane Lector, similitudinem à Baptismo sumptam contra Aduersarios facere, non contra Librum Reformationis.

Is enim omnia ea facienda ordinauit, quæ Dominus ipse fecit, fierique iussit.

Neque etiam gratiarum actionem & orationem prætermisit. Consecrationem verò sacramentorum meritò verbis Domini, non orationi attribuit. Cibus enim est donum Domini, nec ab oratione nostra dependet. *Panem quem ego dabo vobis, inquit Dominus, est caro mea.* Consecratio autem panis & vini est, vt nobis quoque sint sacramenta verè corporis & sanguinis Christi, hoc est, vt & nos quotiescunque de pane & vino manducamus, & de calice bibimus, non fiamus rei corporis & sanguinis Christi: sed percipiamus ac manducemus hunc cibum, corpus & sanguinem Domini, in vitam æternam. Hæc consecratio tum demum nobis verè applicatur, & à nobis accipitur, quando sacramenta eo quo dictum est modò sumimus, Pro quo meritò orare debemus. Nihilominus tamè gratia & beneficentia ista à verbo Domini pendet, estque operatio Spiritus S. non ab oratione nostra.

Tertia principalis pars huius materia: verba quæ in vulgatis Missis adhibentur, mysterio S. Cœna rectè ac propriè quadrent.

O e loco conantur Aduersarij omnia verba missæ suæ, & canonis, quasi ad mysteria & tractationem, sacrae Cœnæ optimè quadrantia defendere, imò non dubitant scribere Canonem suum esse orationem longè diuinissimam, in qua nihil contineatur, quod non fuerit à tempore etiam Apostolorum in sacrificiis usurpatum: nihil denique in eo vel in verbis vel in sententiis corrigi posse.

Quoniam igitur Aduersarij duo in Canone suo defendenda suscipiunt, vnum quod sit precatio antiquissima: alterum, quod tam benè ac perfectè composita sit, vt nihil in eo neque in verbis, neque in sententiis emendari queat, demonstrandum nobis hoc loco erit, primum quàm vetustus canon sit, deinde quàm artificiosè ac propriè compositus.

Primum, Quod Canon, quem Aduersarij in usu habent, nouum commentum, non antiqua traditio sit, ex eo colligi potest, quod Aduersarij ipsi predicant, formam missæ suæ à D. Gregorio compositam, ordinatamque fuisse. Quod si ita est, quemadmodum ex parte quidem, non autem omnino verisimile est: & ipsi eum adhuc canonem, quem Gregorius usurpauit, obseruant, necessariò sequitur, Canonem eorum non esse antiquum. Gregorius enim canonem, qui suo tempore communiter in usu erat, quidam quem scholasticum nominat, adscribit, qui certè tunc temporis antiquus scriptor non fuit, quando quidem vetustiorum Doctorum nullus vllam eius mentionem facit: quemadmodum nec ij qui præcipuos maximèque famulos Ecclesiæ viros connotarunt, vt Sophronius & Gennadius.

Verùm Aduersarij, quoniam ex munere ludimagistrorum apud Collegia magnam dignitatem effecerunt, laborem verò pueros erudiendi à se in pauperes quosdam homines transfulerunt, quos etiam ad eò parè tractant, vt ex paupertate sua nunquam emergere possint, scribunt, scholasticum illum, cuius mentionem facit Gregorius, non hominem aliquem fuisse, qui propriè hoc nomine vocaretur, sed peritum, egregiè doctum, in rebusque ecclesiasticis exercitatum virum. Ad quod probandum his argumentis vtuntur.

Primum est, quod à D. Gregorius non scripserit quidam dictus scholasticus, sed simpliciter scholasticus.

Alterum, quod Patres olim, per hoc nomen (scholasticus) egregiè doctum, & in rebus ecclesiasticis exercitatum virum intellexerint. Idque probare conantur ex Augustino & Gennadio.

Vt autem dictum Gregorij melius intelligatur, ponamus eam totam hoc loco: Cum S. iste doctor rationem reddere vellet, eius quod ordinauerat, vt in Officio S. Cœnæ precatio Dominica quoque recitaretur, ad verbum sic scribit.

Orationem Dominicam (intellige Pater noster) idcirco max post precem dicimus (quam antè Canonem appellauerat) quod Apostolorum mos & consuetudo fuit, vt ad hanc solum orationem oblationis hostiam consecrarent: & valde mihi inconueniens visum est, vt precem quam scholasticus composuerat super oblationem diceremus, & ipsam traditionem,

traditionem, (rursus intelligit Pater noster) quam redemptor noster composuit super eius corpus & sanguinem non diceremus. Hac ille.

In his verbis nullus inest contentus canonis, usurpatus à D. Gregorio. Omnibus tamen verè doctis minimeque contentiosis, manifestum est Gregorium certo cuidam viro, quem nullo peculiari dignitatis titulo ornat, canonem istum adscripsisse. Simpliciter enim scribit, *quam Scholasticus composuerat*. Quod si nomen istud muneris alicuius & officij, non certo cuiquam viro proprium fuisset, debuisset Gregorius locum & tempus exprimere, quibus Scholasticus iste munus suum obiiisset, indeque nomen istud sortitus fuisset. Quoniam enim hanc sententiã suam ad Episcopum quendam Syracusanum in Sicilia scribebat, & haud dubiè quælibet Ecclesia, & omnibus temporibus, suum peculiarem Scholasticum habuit, (siquidem Scholasticum agere tunc temporis, fuit publicum & eximium munus Ecclesiasticum, quemadmodum Aduersarij, sed sine omni probabilitatis specie, asserunt) adiungendum Gregorio erat, *Scholasticus nostræ, vel alterius cuiusdam Ecclesiæ. Item huius vel superioris temporis*. Quemadmodum vulgò dicere solemus, præpositus siue Decanus huius vel illius Ecclesiæ, hoc vel isto tempore. Alioquin enim, quomodo ex his verbis colligi posset, de cuius Ecclesiæ aut temporis Scholastico locutus fuisset? Quod si infinitè & sine vllò discrimine de hoc officij nomine scribere voluisset, dicendum ei fuisset *quidam Scholasticus*, sicut dicitur, quidam Episcopus, quidam Præpositus.

Verùm adhuc longè impudentius est quod scribunt, sciri quid Patres olim nomine Scholastici significauerint: non utique virum aliquem cui hoc nomen esset proprium, sed peritum, egregiè doctum, & in rebus Ecclesiasticis exercitatum virum. Ex Patribus verò ne vnum quidem producere queunt, qui isto nomine in tali sensu fuisset usus. Annotarunt quidem in margine Euseb. lib. 5. Eccles. Hist. cap. Verum ne verbum quidem habetur de eo, quod antiqui Patres appellarint Scholasticos viros egregiè doctos & in rebus Ecclesiasticis exercitatos.

Sed hoc in eo loco commemoratur, antiquam fuisse consuetudinem Alexandriae Temples, Scholas, ac Doctores sustentandi, qui S. scripturam interpretabantur & docebant. Inter quos fuit quidam nomine Patenus, maximè clarus & nobilis. Hinc Beatus Rhenanus in margine quidem annotauit, istam consuetudinem forsan posterioribus quoque temporibus obtinuisse, talisque Doctores fortasse progressu temporis Scholasticos appellatos esse. De quo iamdudum nihil præter inane nomen, & falsò arrogatam dignitatem adhuc in Collegijs restat. At non dicit Rhenanus, quod Scholasticus apud antiquos talem doctorem significarit.

Magis adhuc inconsideratè & temerè agunt, quod ad figmenti sui confirmationem D. Augustinum citant, in libro de Catechizandis rudibus cap. 9. Quo ramen in loco S. iste Pater ne verbo quidem talium Scholasticorum meminit, sed docet quomodo suscipiendi, & ad fidem Domini nostri Iesu Christi erudiendi sint, qui à cõmunibus Scholis Grammaticorum & Oratorum ad Ecclesiã accedebant. Tales erant

adhuc Ethnici Scholastici, nō periti, plurimūq; in diuinis rebus exercitati Doctores. Sed ipsorū Gratianus in hunc errorē ipsos abduxit, qui Scholasticos ponit, cum tamen hoc nomen apud D. Augustinum non legerit: nec non ingens & insatiabilis eorum cupiditas, qua erga dignitates Scholasticas ardent. Hinc est vt etiam Gennadio non dubitarint adscribere, quōd in catalogo illustrium virorum frequentius talium Scholasticorum meminerit. Origenem quoque talem Scholasticum faciunt, quo nomine sanctum istum virum nemo vnquam grauaui.

Verum sit sanè de confictō hoc scholastico munere, quomodocunque Aduersariis placuerit: concedatur etiam quod is qui Canonem Gregorij composuit, non proprio nomine Scholasticus dictus fuerit, quod tamen tunc temporis & viris & mulieribus commune erat. Nam inter eos ad quos Gregorius scripsit, duo inueniuntur, quibus nomen fuit Scholastici: vnus qui iudex fuit in Campania, alter qui defensor Ecclesiæ: quin & soror Benedicti Scholastica vocabatur. Verum quomodocūque tandem se res habeat, quid verò antiquitatis vel autoritatis conciliare potest, etiamsi vel maximè eiusmodi munus officiumque Scholasticum vt aduersarij comminiscuntur, fuisset, vel is qui Canonē Gregorij composuit, huiusmodi Scholasticus extitisset? Quomodo enim probare poterunt, Canonem suum eundem illum Canonem esse, quo Gregorius vsus est, quē inque doctus quidam ac peritus Scholasticus eius temporis composuit? Quod si vel hoc quoque in ipsorum gratiam credere voluerimus, ad quod tamen faciendum nullam nos ratio impellit, postquam à forma Gregorianæ missæ in omnibus principalibus partibus tam longè recesserunt, in eo quod nihil cum populo intelligibiliter agunt, eique sacramenta non integrè administrant, quo pacto comprobabūt, Scholasticum istum Canonis compositorem esse antiquum doctorem Ecclesiæ? cū ostendere nequeant, quod vel vllus ex vetustis Patribus vnquam eius meminerit. Quare hæc eorum citatio perinde ad rem facit, vt ea quæ ex Dionysio, Augustino & Chrysostomo adduxerunt. Quis enim tam stupidus sit, vt videre nequeat, quā id penitus nihil pro assertione Aduersariorum concludat? Isti S. Patres tum antequam id quod super mensam Domini est, sanctificatur & benedicatur, tum etiam cū idem consecratur, benedicatur, & ad distribuendum comminuitur, preces fuderunt, quas postea Ecclesia oratione Dominica concludit, vt Augustinus scribit: vel Sacerdos cum populo sanctam peragit precationem, cum à sacerdotali loco exclusi fuerint, qui non debent communicare de mensa Domini, vt Chrysostomus meminit. Ergo Aduersariorum Canon est eadem illa prædicatio, de qua isti duo Patres loquuntur, Vbi quæso didicerunt tanti Doctores eiusmodi Consequentias facere?

Tantumdem virium habet quod de Græco canone adducunt, dicentes, quicquid in Græcorum Liturgiis legitur, id ita D. Basilio & Chrysostomo traditum esse.

Et quoniam nonnulla in eorū Canone habentur, quæ aliqua ex parte cum

cum illis consonant, idèd necesse est vt & eorum & Græcorum Canon ita ab Apostolis profectus, vnusque sit & idem. Nunquid hæc non bella conclusio est? præsertim cū ipsi Græci libelli testentur, quod successu temporis mutati & locupletati sint, variæque illis admixta, de quibus S. Patres nunquam cogitarunt. Conferantur saltem libelli, quos Ioannes Tuscus & Pelargus transtulerunt, cum his qui Venetiis & Romæ Græcè impressi sunt, ac consideretur vtrum Basilius & Chrysostronus sui ipsorum memoriam in ista forma posituri fuerint, sicut in impressis libellis habetur. Porro etiam si certū esset omnia quæ in istis libellis leguntur, ab ipso Basilio & Chrysostrono; sicut posita habentur scripta esse, nū propterea Aduersariorum Canon equiualebit, quia in quibusdam verbis cum libellis istis concordat? Ex his omnibus vides, Christiane Lector, quàm anxie homines isti quærant, nihil tamen inueniāt: imò quàm ridiculas nugæ & figmenta producant, quibus grauissimis abusus & horrendis abominationibus peruersæ missæ fucò quodam patrocinari queant.

*Examinatio Canonis, & manifesta probatio
quàm impius sit.*

CAP. CIV.

NTE omnia notabis, Christiane Lector, regulam ac naturam omnium precationum & sermonum, qui in Ecclesia Dei vel debent vel possunt exerceri: ad quam omnes orationes, hymni ac sermones in Ecclesiis Christi dirigendi & attemperandi sunt. Spiritus S. aperte docet, serioque præcipit, vt in Ecclesia Dei, intelligibiliter, ordine atque comòde peragantur, quòd à presentibus omnibus probè intelligi, & ipsi in fide Christi ædificari possint, 1. Cor. 14. Cum hac regula spiritus S. confer vel totum Canonem, vel singulas eius partes.

Primum, Totus Canon Aduersariorum huic regulæ contrarius est, præsertim ea ratione, qua ipso abutuntur, nempe quod in peregrina ignotaque lingua, idque tam submissè ac tacitè eum recitant, vt ipsum ne ij quidem, qui Latine docti sunt, intelligere, indèque seipsos ædificare queant. Hoc sanè ludibrium exercere est in aërem loqui & insaniētibus assimilari, vt Spiritus S. per Apostolum testatur. Quod cum Missatores in diuinissimo maximique momenti negotio & opere Domini nostri Iesu Christi, omniumque nostrum eterne salutis faciant, annoi æternam Dei ac Domini nostri Iesu Christi maiestatem horribili contumelia afficiunt.

Quoniam igitur Aduersarij, dum Canonem suum in aliena lingua, & adèd tacitè mulltant, vt astantes, etiam qui Latine optimè nouerunt, nihil percipere possint, seipsos populo ac vicissim populum sibi Barbaros constituunt, quod iuxta testimonium spiritus S. cū per ipsum Canones fidos mysteriorum & sanctissimorum donorum Dei dispensatores se populo exhibere deberent, quid aliud agūt, quàm quod grauissimum sacrilegium committant, sacrosancta mysteria, quantum in ipsis, à populo abscondentes & subtrahentes?